

koho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu imeni Yurii Kondra-tiuka, no. 4 (23) (2009): 52-59.

Popova, S. M. "Dyversyfikatsiia diialnosti pidpriemstv v umovakh transformatsinoi ekonomiky" [Diversification of activities of enterprises in a transforming economy]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk*: 08.00.04, 2012.

Stepanenko, N. I. "Mekhanizm formuvannia stratehii dyversyfikatsii ahroservisnykh pidpriemstv" [The mechanism of formation of strategy of diversification of the Agroservice enterprises]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 2 (45) (2009): 83-89.

Tsohla, O. O. "Stanovlennia dyversyfikatsiinykh protsesiv u diialnosti pidpriemstv" [The formation of the diversification processes in the enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 7 (2011): 147-151.

Vazhynskiy, F. A., Kolodiichuk, A. V., and Molnar, O. S. "Dyversyfikatsiia ta kooperatsiia rozvytku silskykh terytorii Ukrainy" [Diversification and co-operation development of rural territories of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, no. 33 (3) (2011): 125-129.

УДК 658.155

АНАЛІЗ МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

© 2016 ПРУС К. В., МАРЧЕНКО В. М.

УДК 658.155

Прус К. В., Марченко В. М. Аналіз методів формування витрат у системі управління прибутковістю підприємства

Мета роботи полягає в тому, щоби дослідити, як вибір системи обліку витрат впливає на управління прибутковістю підприємства. Встановлено, що тільки при коректному виборі системи обліку витрат на підприємстві можна прийняти правильне рішення щодо управління прибутком й в кінцевому результаті досягнути поставленої мети. Виділено шість основних систем обліку витрат і проаналізовано їх вплив на прибуток підприємства: директ-костинг, стандарт-костинг (нормативний метод), АВС-костинг, функціонально-вартісний аналіз (ФВА), таргет-костинг, кайзен-костинг. Вибір цих систем залежить від сфери та особливостей діяльності підприємства. Предметом подальших досліджень у даному напрямі є перехід вітчизняних підприємств від традиційних систем обліку витрат до сучасних, або ж їх поєднання, що і використовують провідні країни світу.

Ключові слова: директ-костинг, стандарт-костинг, АВС-костинг, функціонально-вартісний аналіз, таргет-костинг, кайзен-костинг.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 8.

Прус Катерина Валентинівна – студентка, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» (пр. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: katysha9313@ukr.net

Марченко Валентина Миколаївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського» (пр. Перемоги, 37, Київ, 03056, Україна)

E-mail: tina_m_2008@ukr.net

УДК 658.155

Прус Е. В., Марченко В. Н. Анализ методов формирования расходов в системе управления доходностью предприятия

Цель работы заключается в том, чтобы исследовать, как выбор системы учета затрат влияет на управление прибылью предприятия. Установлено, что только при корректном выборе системы учета затрат на предприятии можно принять правильное решение по управлению прибылью и в конечном итоге достичь поставленной цели. Выделено шесть основных систем учета затрат и проанализировано их влияние на прибыль предприятия: директ-костинг, стандарт-костинг (нормативный метод), АВС-костинг, функционально-стоимостной анализ (ФСА), таргет-костинг, кайзен-костинг. Выбор этих систем зависит от сферы и особенностей деятельности предприятия. Предметом дальнейших исследований в данном направлении является переход отечественных предприятий от традиционных систем учета затрат к современным, или же их сочетание, что и используют ведущие страны мира.

Ключевые слова: директ-костинг, стандарт-костинг, АВС-костинг, функционально-стоимостной анализ, таргет-костинг, кайзен-костинг.

Рис.: 1. **Табл.:** 1. **Формул.:** 2. **Библ.:** 8.

Прус Екатерина Валентиновна – студентка, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт им. Игоря Сикорского» (пр. Победы, 37, Киев, 03056, Украина)

E-mail: katysha9313@ukr.net

Марченко Валентина Николаевна – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры экономики и предпринимательства, Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт им. Игоря Сикорского» (пр. Победы, 37, Киев, 03056, Украина)

E-mail: tina_m_2008@ukr.net

UDC 658.155

Prus K. V., Marchenko V. M. Analyzing Costing Methods in the System for Management of Enterprise Income

The article is aimed at examining how the choice of a system for cost accounting impacts the management of profitability of enterprise. It has been specified that only after a correct choice of a cost-accounting system at enterprise, one can make the right decision on profit management and achieve the desired goal ultimately. The following six main systems of cost accounting have been allocated and their impact on profits of enterprise have been analyzed: direct costing, standard costing (normative method), ABC costing, functional-cost analysis (FCA), target costing, kaizen costing. Selection of these systems depends on the sphere and characteristics of activities of enterprise. Subject of further research in this area will be transition of domestic enterprises from the traditional cost-accounting systems to the modern ones, or a combination of them, which is widely used in the world's leading countries.

Keywords: direct costing, standard costing, ABC costing, functional-cost analysis, target costing, kaizen costing.

Fig.: 1. **Tabl.:** 1. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 8.

Prus Kateryna V. – Student, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Politechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: katysha9313@ukr.net

Marchenko Valentyna M. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics and Business, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Politechnic Institute» (37 Peremohy Ave., Kyiv, 03056, Ukraine)

E-mail: tina_m_2008@ukr.net

В умовах необхідності розвитку ринкових відносин в Україні на засадах прозорості та об'єктивності зростає увага науковців та практиків до запровадження світових традицій та правил розрахунку витрат як найголовнішого з напрямів управління прибутковістю підприємств. Актуальність дослідження питань управління прибутковістю національних підприємств обумовлена й активізацією зусиль щодо залучення іноземних інвесторів та необхідністю оцінювання прибутковості за зарубіжними системами розрахунку витрат.

На сьогодні у світі використовуються як традиційні, так і альтернативні системи формування витрат, вибір серед яких визначається метою управління витратами, задачами системи управління прибутковістю підприємства та зацікавленістю всіх учасників виробничого процесу у зростанні прибутковості шляхом зниження витрат.

Питання управління прибутковістю шляхом запровадження альтернативних систем формування та обліку витрат не є новими для української науки [1–8], однак у більшості останніх публікацій проведений вибірковий аналіз систем, без узагальнення та порівняння їх альтернатив.

На теперішній час система управління прибутковістю підприємства трактується як усвідомлений цілеспрямований вплив суб'єкта на процес формування прибутку підприємства. Для реалізації такого впливу використовується комплекс методів та інструментів, які в сукупності забезпечують виконання основних функцій системи управління, до яких належать: планування, організація, контроль, мотивація прибутковості діяльності підприємства. Для кожної з означених функцій притаманні свої методи та інструменти впливу на процес реалізації. Отже, від вибору методів, інструментів реалізації кожної з функцій залежить рівень прибутковості діяльності підприємства.

Окрім того, слід наголосити на важливості мети управління прибутковістю та завдань, вирішення яких дозволяє забезпечити реалізацію мети. Залежно від поставлених завдань об'єктами управління прибутковістю можуть виступати види діяльності підприємства,

структурні підрозділи або процеси. Здебільшого процес управління прибутковістю здійснюється шляхом впливу на витрати або доходи підприємства. Вплив на витрати частіше за все реалізується шляхом технічних, технологічних та організаційних змін, вибору систем формування та обліку витрат. Зміна останнього дозволяє як змінити процес формування прибутку, так і збільшити прибутковість діяльності підприємства. На сьогодні у світі використовується безліч альтернативних систем обліку витрат, найпоширенішими серед яких є: директ-костинг; стандарт-костинг (нормативний метод); АВС-костинг; функціонально-вартісний аналіз (ФВА); таргет-костинг; кайзен-костинг.

Необхідність формування інформації про реальні витрати продукції привела до запровадження системи розрахунку неповних витрат.

Найпоширенішим методом розрахунку неповних витрат є *директ-костинг* (у буквальному перекладі «прямі витрати»). Перевагами системи директ-костинг є те, що в умовах розвинутої інфраструктури витрати підприємства формуються лише на основі витрат на виробництво, а витрати на утримання інфраструктури списуються на фінансові результати діяльності підприємства [1].

За допомогою даного методу визначається поріг рентабельності виробництва, беззбитковий рівень виробництва продукції, формується асортиментна політика тощо. В основу використання методу «директ-костинг» покладено класифікацію витрат на постійні та змінні, прямі та непрямі та калькулювання собівартості продукції лише за змінними витратами (*табл. 1*).

У використанні системи директ-костинг виділяють два підходи: класичного та модифікованого директ-костингу.

Використання системи директ-костинг змінило підхід до розрахунку прибутку підприємства. В системі директ-костинг аналогом прибутку підприємства є маржинальний дохід. Маржинальний дохід (сума покриття) – це різниця між доходом від реалізації продукції та змінними витратами, тобто:

Таблиця 1

Формування витрат за методом директ-костинг

Статті витрат	Директ-костинг	
	Класична схема	Модифікована схема
Сировина та матеріали	Списуються на собівартість продукції	Списуються на собівартість продукції
Паливо та енергія на технологічні цілі		
Основна і додаткова заробітна плата		
Загальновиробничі витрати, у т. ч.	Списуються на фінансові результати	Списуються на фінансові результати
змінні		
постійні розподілені		
постійні нерозподілені		
наднормативні виробничі витрати		
Адміністративні витрати		
Витрати на збут		
Інші операційні витрати		

Маржинальний дохід = виручка (дохід) від реалізації – змінні витрати. (1)

Маржинальний дохід є результатом використання прямих ресурсів у процесі виробничої діяльності, однак не є результатом діяльності підприємства в цілому, оскільки маржинальний дохід використовується для покриття постійних витрат підприємства й формування прибутку [2].

З урахуванням наявності різних систем формування собівартості продукції використовуються різні визначення прибутку залежно від складу витрат, які використовувалися в процесі його розрахунку: валовий прибуток; прибуток операційної діяльності [3].

Поряд із системою директ-костинг широкого застосування набула система обліку нормативних (стандартних) витрат – *стандарт-костинг*. Класичний стандарт-костинг у сучасному вигляді був розроблений і впроваджений в 1911 р. у США Ч. Гаррісоном.

Зміст системи стандарт-костинг полягає в тому, що обліковується лише те, що повинно відбутися, а не те, що відбулося, враховується не реальне, а належне, і обґрунтовано відображаються відхилення, які виникли. В основі лежить чітке, тверде запровадження норм витрат матеріалів, енергії, робочого часу, праці, зарплати та інших витрат, пов'язаних з виготовленням будь-якої продукції або напівфабрикатів.

Стандарт-костинг використовується в галузях, де ціни на ресурси відносно стабільні, а самі вироби не змінюються протягом тривалого часу. Метод являє собою систему обліку витрат і калькуляції собівартості з використанням нормативних витрат. Стандарт – кількість необхідних для виробництва одиниці продукції витрат; костинг – їх грошове вираження. Система з'явилася в Америці на початку 30-х років ХХ століття, коли США переживали економічну кризу. В основу системи покладено такі принципи: попереднє нормування витрат за їх елементами і статтями; складання нормативних калькуляцій на виріб і його складові частини; роздільний облік нормативних витрат і відхилень; аналіз відхилень; уточнення калькуляцій при зміні норм.

Основними принципами нормативного методу є такі:

- 1) ведення обліку змін діючих норм протягом звітного періоду з метою коригування нормативної собівартості;
- 2) попереднє складання нормативної калькуляції собівартості по окремо взятому виробу на основі діючих на підприємстві норм і кошторисів;

3) поділ фактичних витрат на витрати за нормами і відхиленнями протягом місяця при обліку фактичних витрат;

4) встановлення умов виявлення відхилень норми по місцях їх виникнення, а також встановлення й аналіз причин їх появи;

5) визначення фактичної собівартості випущеної продукції як суми нормативної собівартості, відхилень від норм і їх змін.

У цілому система стандарт-костингу спрямована на регулювання прямих витрат виробництва шляхом складання до початку виробництва стандартних калькуляцій і обліку фактичних витрат з виділенням відхилень від стандартів [4].

Отже, система стандарт-костингу базується на:

1) розрахунку нормативної (стандартної) собівартості продукції;

2) розрахунку відхилень від норм (*рис. 1*).

Фактична собівартість аналізується за допомогою відхилень від нормативної на основі факторного аналізу. При цьому використовуються відхилення від норм витрат матеріалів, нормативних цін, трудових витрат.

Перевага системи стандарт-костинг перед іншими методами обліку витрат на виробництво полягає в тому, що на підставі встановлених стандартів можна планувати витрати на виробництво і реалізацію продукції, обчислити собівартість одиниці виробу та визначити ціну реалізації.

До основних *недоліків* системи стандарт-костинг можна віднести те, що її не можуть використовувати підприємства з непостійною номенклатурою продукції, що випускається, або нестабільною технологією виробництва, а також на етапі розробки і впровадження нового виду товару.

Ще одним поширеним методом розрахунку витрат в ринковій економіці є *ABC-костинг* (*Activity Based Costing*), який зветься диференційованим методом обліку витрат, обліком витрат за видами робіт (або функціях).

Підприємство розглядається як набір робочих операцій, у процесі яких необхідно витратити ресурси. При цьому визначається вичерпний перелік та послідовність виконання функцій з одночасним розрахунком потреби ресурсів для кожної з них. Виділяють чотири типи операцій за способом їх участі у випуску продукції: штучна робота (випуск одиниці продукції); пакетна робота (випуск замовлення, комплекту); продуктова робота (продукція як така); загальногосподарські роботи. Перші три

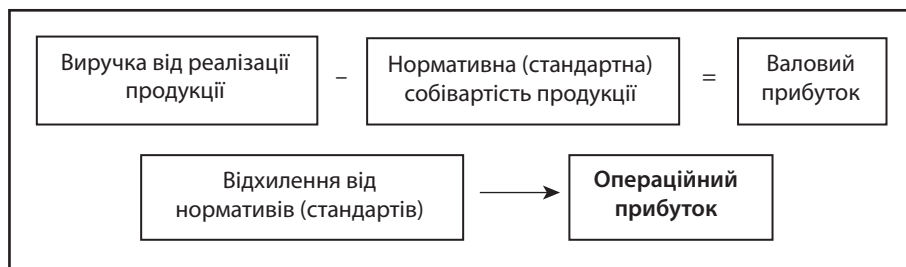

Рис. 1. Схема формування прибутку в системі стандарт-костинг

операції співвідносяться з витратами, які можуть бути прямо віднесені на конкретний продукт. Загальногосподарські витрати не можна точно віднести, тому вони розподіляються відповідно до розроблених алгоритмів.

Ресурси класифікуються шляхом виділення двох груп: поставляються в момент споживання (наприклад, відрядна зарплата) і поставляються заздалегідь (наприклад, оклади). Усі ресурси, витрачені на робочу операцію, складають її вартість, але простий підрахунок за окремими операціями не дозволяє визначити собівартість продукції, тому розраховується індекс розподілу витрат (кост-драйвер), що дозволяє визначати кількість витрачених ресурсів в розрахунку на випуск продукції [5].

За допомогою ABC-костингу можна визначити прибутковість окремих клієнтів, прибутковість окремих продуктів, а також окремих партій поставок.

Наступним популярним методом обліку витрат сьогодні є *функціонально-вартісний аналіз (ФВА)*. Цей метод активно застосовується в США з 1960-х років. Сьогодні він популярний там, де більшу частину витрат становлять накладні витрати (наприклад, галузі сфери послуг). Його сутність – аналіз витрат на виконання виробом його функцій. Усі об'єкти розглядаються як сукупність операцій, які вони повинні виконувати. Функції аналізуються на предмет необхідності та корисності та підрозділяються на основні (визначають призначення виробу), допоміжні (сприяють виконанню основних функцій) і непотрібні (не сприяють виконанню основних функцій) [6]. Мета методу – розвиток корисних функцій при оптимальному співвідношенні між їх значимістю для споживачів та витратами на їх здійснення. ФВА проводиться для розроблюваних та існуючих продуктів, щоб знизити витрати без втрати якості та включає такі основні етапи: збір інформації про функції досліджуваного об'єкта (призначення, техніко-економічні характеристики, собівартість тощо); дослідження функцій (ступінь корисності), розробка пропозицій щодо вдосконалення (зниження собівартості шляхом усунення непотрібних функцій) [7].

У даний час такий метод обліку витрат, як *таргет-костинг* застосовується підприємствами різних галузей промисловості на етапі проектування виробу, планування його собівартості і виробництва.

Вперше термін «таргет-костинг» (*target costing*), який використовується зараз, вжив у 1988 р. Тоширо Хіромото в статті «Прихований клинок: японський управлінський облік», де автор порівнював системи виробничого обліку Японії та США. Першою даний метод впровадила в практику корпорація Toyota в 1965 р.

Найбільшого поширення таргет-костинг отримав на підприємствах, що працюють на міжнародних ринках в умовах жорсткої конкуренції, і перш за все в інноваційних галузях: автомобілебудуванні, виробництві електроніки, тобто там, де японські підприємства ведуть агресивну маркетингову політику, витісняючи конкурентів навіть з їх національних ринків.

Система цільового управління витратами таргет-костинг базується на дуже простій ідеї: якщо для успішного бізнесу виріб потрібно продавати за ціною, що не

перевищує ринкову, то визначення собівартості майбутньої продукції починається саме з встановлення ціни на неї. Спочатку визначається ринкова ціна на даний вид продукції, потім встановлюється бажаний розмір прибутку, а потім розраховується максимально допустимий розмір собівартості [8].

Таким чином, цільовий прибуток за методом таргет-костинг визначається таким чином:

Цільовий прибуток (target profit) = Цільова ціна (target price) – Цільова собівартість (target cost). (2)

Недоліки таргет-костингу:

1) час розробки нового продукту може невиправдано збільшуватися через численні ітерації в процесі перепроєктування. Тому завжди потрібно знати, коли слід зупинитися і припинити дослідження, адже далеко не кожен задуманий продукт можна пристосувати до ринкових умов;

2) невміле застосування концепції таргет-костинг може негативно позначитися на людях, які перебувають під постійним пресингом своїх керівників, які прагнуть будь-що-будь досягти цільової собівартості.

Зазначені негативні моменти все ж не слід сприймати як непереборне зло. Кожен недолік організації може бути усунутий, якщо він вчасно ідентифікований і усвідомлений саме як усунувий недолік.

Переваги системи «таргет-костинг» полягають у наступному:

1) у концепції таргет-костинг маркетинг немов «накладається» зверху на управлінський облік, тобто функції маркетингу і проектування реалізуються спільно, а на «виході» системи з'являється продукт, який має максимально відповідати очікуванням споживачів щодо якості та ціни реалізації;

2) таргет-костинг прекрасно поєднується з бюджетуванням, плануванням прибутку, формуванням центрів відповідальності, різними стратегіями ціноутворення і оціночними процедурами.

Стандарт-кост використовується в основному для контролю витрат і оцінки результативності, а таргет-костинг у першу чергу підтримує стратегію зниження витрат на стадії проектування продукту, тобто є стратегічним, а не суто операційним, інструментом;

3) таргет-костинг допомагає мотивувати орієнтовану на ринок поведінку співробітників, вказуючи на допустиму з точки зору ринку собівартість, яка повинна бути усвідомлена, якщо компанія хоче опинитися прибутковою в умовах конкуренції.

Дуже часто на практиці даний метод застосовується з методом кайзен-костинг, який, на відміну від таргет-костингу, використовується на етапі виробництва нового виробу.

Якщо на етапі проектування різниця між кошторисною та цільовою собівартістю становить до 10%, то приймається рішення про початок виробництва такого виробу з розрахунком на те, що 10% будуть ліквідовані в процесі виробництва. Скорочення різниці між кошторисною та цільовою собівартістю називається *кайзен-завданням*, яке стосується всього пер-

соналу організації, та її виконання належним чином заохочується. Кайзен-завдання визначається на етапі планування виробництва на наступний фінансовий рік на рівні як кожного виробу, так і для підприємства в цілому по окремих статтях змінних витрат. Постійні витрати підраховуються по окремих підрозділах і групуються в спеціальні бюджети. Використовуючи дані кайзен-задачі та бюджети постійних витрат, фахівці складають річний бюджет витрат підприємства.

ВИСНОВКИ

Вибір методу формування витрат залежить від сфери діяльності підприємства, завдань та об'єктів управління витратами та прибутковістю, наукового підходу до управління витратами (процесного, системного, цільового, функціонального). Урахування позитивних переваг і недоліків альтернативних систем управління витратами дозволяє реалізувати мету управління прибутковістю шляхом зниження витрат підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Шулла Р. С.** Директ-костинг як інструмент контролінгу в інформаційно-аналітичному забезпеченні управління прибутком промислового підприємства / Р. С. Шулла, М. М. Попик // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. – 2015. – № 4. – С. 155–160.
- 2. Шулла Р. С.** Концептуальні підходи до організації системи управлінського обліку «директ-костинг»: зарубіжний досвід та можливість його адаптації у вітчизняній теорії та практиці / Р. С. Шулла, М. М. Повідайчик // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Економіка. – 2013. – Вип. 4. – С. 247–254.
- 3. Писаренко Т. М.** Переваги і недоліки системи обліку і калькулювання за змінними витратами / Т. М. Писаренко // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. – 2011. – Вип. 8. – С. 360–371.
- 4. Сердюк В. М.** Адаптація системи «стандарт-костинг» до сучасних економічних реалій України / В. М. Сердюк // Вісник Львівської комерційної академії. Серія : Економічна. – 2014. – Вип. 44. – С. 66–70.
- 5. Маркус О.** Застосування АВС-костингу при калькулюванні собівартості продукції / О. Маркус // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2015. – № 1. – С. 64–71.
- 6. Пунчак Л. А.** Вдосконалення управління підприємством на основі функціонально-вартісного аналізу / Л. А. Пунчак // Інтелект XXI. – 2015. – № 5. – С. 46–51.
- 7. Ходарева О. О.** Функціонально-вартісний підхід до управлінської діяльності: аналіз і контроль складних систем / О. О. Ходарева, Л. О. Шульга // Економіка промисловості. – 2011. – № 1. – С. 85–89.
- 8. Желтова М. Ф.** Кайзен-костинг и таргет-костинг как направление повышения эффективности деятельности предприятий АПК / М. Ф. Желтова, И. Ф. Меркулова // Молодой ученый. – 2013. – № 12. – С. 287–290.

REFERENCES

Khodarieva, O. O., and Shulha, L. O. "Funktionalno-vartisnyi pidkhd do upravlinskoi diialnosti: analiz i kontrol skladnykh system" [Cost-benefit approach to administrative activity: analysis and control of complex systems]. *Ekonomika promyslovosti*, no. 1 (2011): 85-89.

Markus, O. "Zastosuvannya AVS-kostynhu pry kalkuliuvanni sobivartosti produktsii" [Use ABC costing when calculating the cost of production]. *Ekonomichnyi chasopys Skhidnoievropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky*, no. 1 (2015): 64-71.

Pysarenko, T. M. "Perevahy i nedoliky systemy obliku i kalkuliuvannya za zminnymy vytratamy" [The advantages and disadvantages of the system of accounting and calculation for variable costs]. *Ekonomichni nauky. Seriiia "Oblik i finansy"*, no. 8 (2011): 360-371.

Punchak, L. A. "Vdoskonalennia upravlinnia pidpriemstvom na osnovi funktsionalno-vartisnogo analizu" [Improvement of enterprise management on the basis of value analysis]. *Intelekt XXI*, no. 5 (2015): 46-51.

Shulla, R. S., and Povidaichyk, M. M. "Kontseptualni pidkhody do orhanizatsii systemy upravlinskoho obliku «dyrekt-kostynh»: zarubizhnyi dosvid ta mozhlyvist ioho adaptatsii u vitchyzniani teorii ta praktytsi" [Conceptual approaches to organization of management accounting system "direct-costing": foreign experience and possibility of its adaptation in the domestic theory and practice]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriiia "Ekonomika"*, no. 4 (2013): 247-254.

Serdiuk, V. M. "Adaptatsiia systemy «standart-kostynh» do suchasnykh ekonomichnykh realii Ukrainy" [Adaptation of the system of "standard costing" in the current economic realities of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoi komertsiiinoi akademii. Seriiia ekonomichna*, no. 44 (2014): 66-70.

Shulla, R. S., and Popyk, M. M. "Dyrekt-kostynh yak instrument kontrolinhu v informatsiino-analitychnomu zabezpechenni upravlinnia prybutkom promysloвого pidpriemstva" [Direct costing as an instrument of controlling in the information-analytical maintenance of management by profit of the industrial enterprise]. *Problemy i perspektyvy rozvytku pidpriemnytstva*, no. 4 (2015): 155-160.

Zheltova, M. F., and Merkulova, I. F. "Kayzen-kostynг i target-kostynг kak napravleniye povysheniya effektivnosti deyatelnosti predpriyatii APK" [Kaizen costing and target costing as the direction of increase of efficiency of activity of agricultural enterprises]. *Molodoy uchenyy*, no. 12 (2013): 287-290.